SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:478

av Stefan Olsson (M)

Medborgarskapsceremoni och lojalitetsförklaring

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör överväga ett införande av medborgarskapsceremoni och lojalitetsförklaring som krav för medborgarskap, samt krav om personlig inställelse hos Migrationsverket, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

På grund av den stora invandringen till Sverige har riksdagen under förra mandatperioden drivit ett ambitiöst reformarbete när det gäller att höja statusen på det svenska medborgarskapet. Där det tidigare har varit ganska lätt att få medborgarskap kommer ställs det idag krav på ett hederligt levnadssätt, språkkunskaper med mera. Allt detta är mycket välkommet. Emellertid bör Sverige nu också överväga att gå vidare med att utreda hur vi ska kunna ha obligatoriska medborgarskapsceremonier och avläggande av en lojalitetsförklaring.

Reformförslaget på medborgarskapsområdet utreddes så sent som 2025 och presenterades utredningen *Skärpta krav för svenskt medborgarskap* (SOU 2025:1). I utredningen prövades frågan om just medborgarskapsceremoni och lojalitetsförklaring. Utredningen landade dock i att dessa förslag inte bör genomföras.

Undertecknad har inte övertygats av de skäl utredningen anför. I utredningen nämns att det har visat sig finnas ett klent intresse för att delta i de frivilliga medborgarskaps-ceremonier som kommunerna anordnar. Därtill nämns att det krävs för mycket administration och att en medborgarskapsceremoni med tillhörande lojalitetsförklaring tappar sin glans om det är så att det blir en plikt. Glädjen över att få motta det svenska medborgarskapet försvinner.

Jag menar här att utredningen inte har gått in på frågan på djupet och försökt förstå varför medborgarskapsceremonier och lojalitetsförklaringar finns, hur de praktiskt går till och vilken funktion de har. Vissa länder har detta och andra inte. Men de länder som har det har haft det länge och det fungerar väl hos dem. Alltså finns det förebilder att ta efter. Några exempel: Danmark, Österrike, Australien, Storbritannien, Nederländerna, Spanien, Grekland och Kanada.

Förstör det glädjen av att bli medborgare om det är så att medborgarskapsceremonin är obligatorisk? Vissa kan säkert tycka det, men det är nog individuellt. Sannolikt finns det många som tvärtom ser det som mycket högtidligt och fint att få genomgå en medborgarskapsceremoni.

Att de hittillsvarande kommunala medborgarskapsceremonierna inte har varit någon framgång beror mer på att kommunerna inte har skött dem väl. Det är inte heller kommunerna som ansvarar för beviljandet av medborgarskap. Ceremonierna har inte varit kopplade till själva utfärdandet av beviset att man är medborgare. Kommunerna bör därför inte längre ha ansvaret för ceremonierna, utan det bör vara en uppgift för Migrationsverket. Beviset om medborgarskap bör överlämnas samtidigt med ceremonin.

När det gäller lojalitetsförklaring eller edsavläggelse har det också sagts att detta mister sin kraft om det ska göras till ett obligatorium och att högtidligheten försvinner. Även detta är sannolikt individuellt där många mycket väl kommer att tycka att det verkligen är högtidligt och äkta att dyrt lova att man är lojal med sitt nya hemland. Jämför med den högtidlighet som infinner sig när människor ingår äktenskap.

Att bli medborgare i ett land är som att ingå ett kontrakt med ett nytt folk. Det är inte ett ensidigt beslut från statens sida där individen beviljas vissa rättigheter, utan med medborgarskapet påtar sig den nya medborgaren också skyldigheter. Det är då rimligt att detta understrykes med en högtidlig förklaring från den nya medborgarens sida.

Att barn till svenska medborgare får medborgarskap automatiskt utan att behöva avlägga en lojalitetsförklaring har också använts som ett skäl mot att införa detta. Men

det bör då påpekas att barn inte kan sätta sig in i frågor om vad medborgarskapet innebär. Att staten automatiskt beviljar barn medborgarskap är för att de annars skulle bli statslösa, vilket ingen kan tycka är särskilt klokt.

Samma resonemang måste därför även gälla för barn till blivande medborgare. När föräldrarna avlagt sin lojalitetsförklaring får den anses gälla för deras barn också.

Utredningen *Skärpta krav för svenskt medborgarskap* kritiserar som sagt förslaget om obligatorisk medborgarskapsceremoni och lojalitetsförklaring med argumentet att tvingande moment gör att erhållande av medborgarskap tappar sin glans, sin känsla av högtidlighet och glädje. Är då dagens förfarande bättre på denna punkt?

Nej, verkligen inte. Tills alldeles nyligen var erhållandet av medborgarskap något som sköttes per korrespondens. I dag gäller att den sökande som sista steg måste infinna sig personligen hos Migrationsverket, men det är då inte för att få bevis på sitt medborgarskap överlämnat utan endast för att verket ska kunna fastställa individens identitet. Det är en rent administrativ handling.

Beskedet om att den sökande beviljats medborgarskap får han eller hon genom att logga in på ”Min sida” på Migrationsverket. Beskedet kommer som en notis om att något nytt har hänt i ens ärende. Högtidligheten i detta ligger på samma nivå som när man får en notis om en postorderbeställning eller att ens vårdcentral har skickat ett meddelande till en på 1177.

Långt bättre är om den sökande måste inställa sig personligen hos Migrationsverket för att genomgå en ceremoni, avlägga en lojalitetsförklaring och därefter få medborgarskapsbevis i form av ett fysiskt dokument, undertecknat av ansvarig tjänsteman. Då kan en verklig känsla av högtidlighet infinna sig.

Oavsett om regeringen går vidare med obligatorisk medborgarskapsceremoni och lojalitetsförklaring eller ej bör ändå regeln om fysisk inställelse hos Migrationsverket för att fastställa identiteten göras till lag och inte som nu bara vara en administrativ rutin.

Stefan Olsson (M)